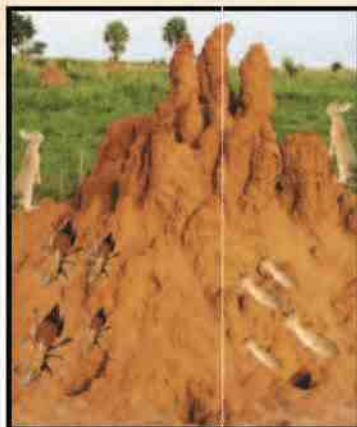
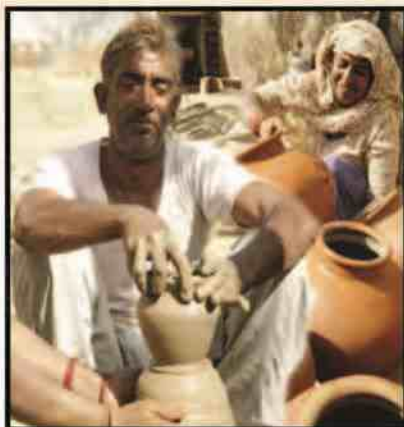

ଆମ ଜୀବନରେ ମାଟି

ଚିତ୍ର ଦେଖି ତଳ ସାରଣୀ ପୂରଣ କର ।

କ'ଣ ଦେଖୁଛ ?	କେଉଁଥିରୁ ତିଆରି ?

- ତୁମେମାନେ ଘରେ ବ୍ୟବହାର କରୁଥିବା ମାଟିରେ ତିଆରି କିନିଷଗୁଡ଼ିକର ଡାଲିକା କର ।

<hr/>	<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>	<hr/>

- ଏହା ବ୍ୟତୀତ ମାଟିରୁ ଆଉ କ'ଣ ମିଳିଥାଏ, ଲେଖ ।

<hr/>	<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>	<hr/>

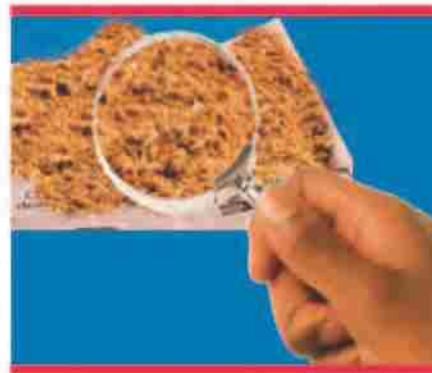
- ତାହାହେଲେ ଏହି ଆଲୋଚନାରୁ ତୁମେ କ'ଣ ଜାଣିଲ ?

ମାଟି ଉପରେ ଆମେ ଘର କରି ରହୁ । ଏହାରି ଉପରେ ଚଲାବୁଲା କରୁ । ମାଟିରେ ଚାଷ କରାଯାଏ । ଚାଷରୁ ଆମେ ଆମର ଖାଦ୍ୟ ପାଇଥାଉ । ଆମ ପରି ପଶୁପକ୍ଷୀ ଓ ବୃକ୍ଷଲତା ମଧ୍ୟ ମାଟି ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିଥାନ୍ତି । ଅତ୍ୟାବଶ୍ୟକୀୟ ଜିନିଷଗୁଡ଼ିକ ଯଥା : ଖାଦ୍ୟ ଓ ବାସଗୃହ ପାଇଁ ଜୀବଜଗତ ମାଟି ଉପରେ ନିର୍ଭରଶୀଳ ।

ନିଜେ କରି ଦେଖ :

- ତୁମ ଅଞ୍ଚଳର ସବୁ ମାଟି କ'ଣ ଏକା ପ୍ରକାରର ?

ସେଗୁଡ଼ିକ ଏକା ପ୍ରକାର କି ନୁହେଁ, ଜାଣିବା ପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନ ଯଥା-ପୋଖରୀ ହୁଡ଼ା, ବିଲ ଓ ନଈକୂଳରୁ ମାଟି ସଂଗ୍ରହ କରି ଆଣ । ଖରାରେ ଏହାକୁ ଭଲଭାବରେ ଶୁଖାଅ । ବିଭିନ୍ନ କିସମର ମାଟିକୁ ଆଙ୍ଗୁଠିରେ ଘଷ । ଯଦକାତ ସାହାଯ୍ୟରେ ସେହି ମାଟିକୁ ଦେଖ ଓ ତଳେ ଦିଆଯାଇଥିବା ସାରଣୀଟିକୁ ପୂରଣ କର ।

ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରୁ ଆଣିଥିବା ମାଟି	ରଙ୍ଗ	ହାତକୁ କିପରି ଲାଗିଲା ?

ଏଥିରୁ ତୁମେ ଜାଣିଲ ଯେ -

- ନଈ ବା ସମୁଦ୍ର କୂଳରେ ବାଲି ମିଳେ । କୂଅ ବା ପୋଖରୀ ଖୋଳା ହେଲାବେଳେ ବି ବାଲି ଓ ପଙ୍କ ବାହାରେ ।
- କେତେକ ଅଂଚଳର ବିଲରେ କଳା ଚିକିଟା ମାଟି ମିଳେ ।

- କେତେକ ଜମିରୁ ବନ ମାଟି ମିଳେ । ଆଉ କେତେକ ଜମିରେ ବାଲି ମିଶା ଫସଫସିଆ ମାଟି ଥାଏ ।
- ପାହାଡ଼ିଆ ଅଂଚଳରେ ଗେରୁଆ ରଙ୍ଗର ମାଟି ବା ନାଲିମାଟି ମିଳେ ।

ତେଣୁ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ମାଟି ଅଛି । ସେଗୁଡ଼ିକ ହେଲା -

୧. **ବାଲିଆ ମାଟି :** ଯେଉଁମାଟି ହାତକୁ ରୁଆରୁଆ ଓ ଟାଣ ଲାଗେ, ଦଳିଲେ ଭାଙ୍ଗେନାହିଁ । ସେଥିରେ ସରୁ ବା ମୋଟା ବାଲି ଦାନା ଥାଏ ।
୨. **ମଟାଳ ମାଟି :** ଚିକିଟା ମାଟି ଓ ପଙ୍କ ମାଟି ବା କାଦୁଆ ମାଟି ଏହି ଜାତୀୟ ମାଟି । ଏହି ମାଟି ଶୁଖିଲେ ପାଉଁଶିଆ ଦିଶେ, ପାଣି ପଡ଼ିଲେ କଳା ଦିଶେ, ଦଳିଲେ ଟାଣ ଲାଗେ ।
୩. **ଦୋରସା ମାଟି :** ମଟାଳ ମାଟି ସହିତ ବାଲି ମିଶି ଦୋରସା ମାଟି ହୁଏ । ବନ ମାଟି ଏହି କିସମର ।
୪. **ପତୁ ମାଟି :** ଏହି ମାଟି ସହଜରେ ଭାଙ୍ଗେ, ହାତକୁ ନରମ ଲାଗେ, ଏଥିରେ ଦାନା ବି ନ ଥାଏ ।
୫. **ଗେରୁଆ ମାଟି :** ପାହାଡ଼ିଆ ଅଂଚଳରେ ଗେରୁଆ ରଙ୍ଗର ମାଟି ବା ନାଲିମାଟି ମିଳେ । ଏହି ମାଟିରେ ଛୋଟ ଛୋଟ ପଥର ମିଶିଥାଏ । ଏହାକୁ ପାହାଡ଼ିଆ ଗେରୁଆମାଟି କହନ୍ତି ।

ମାଟିର ଉର୍ବରତା :

ତୁମେ ଦେଖିଛ ଯେ ଗୋଟିଏ ପ୍ରକାରର ଗଛକୁ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ମାଟିରେ ଲଗାଇଲେ ତାହା ସମାନ ଭାବରେ ବଢ଼ି ନ ଥାଏ । ଗୋଟିଏ ଜମିରେ ବାରମ୍ବାର ଋଷ କଲେ ମଧ୍ୟ ମାଟିର ଉର୍ବରତା କମିଯାଏ ।

ଏଥିରୁ ଆମେ ଜାଣିଲେ, ସବୁ ମାଟିର ଉର୍ବରତା ସମାନ ନୁହେଁ । ସବୁ ମାଟିରେ ଭଲ ଫସଲ ହୁଏ ନାହିଁ । ଯେଉଁ ମାଟିରେ ଗଛ ଭଲ ବଢ଼େ, ତାକୁ ଉର୍ବର ମାଟି କହନ୍ତି । **ପତୁମାଟି ସବୁଠାରୁ ଉର୍ବର** । ତା' ତଳକୁ ଦୋରସା, ମଟାଳ ଓ ବାଲିଆ ମାଟି ।

ନିଜେ କରି ଦେଖ : ଭିନ୍ନଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ମାଟି ଥାଏ । ସେଗୁଡ଼ିକ ଭିନ୍ନଭିନ୍ନ କାତ / ସ୍ୱଚ୍ଛ ପ୍ଲାଷ୍ଟିକ ପାତ୍ରରେ ରଖ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ପାତ୍ରରେ ପାଣି ଢାଳି ଘାଣ୍ଟି ଦିଅ । ୨/୩ ଘଣ୍ଟା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସ୍ଥିର ଭାବରେ ରଖିଦିଅ ।

୧. କେଉଁ ପାତ୍ରର ମାଟିରେ ଅଧିକ ବାଲି ଅଛି ?

---

୨. କେଉଁ ମାଟିରେ ଅଧିକ ଜିନିଷ ଭାସୁଛି ?

ମାଟିର ଉପର ଭାଗରେ ପଶୁପକ୍ଷୀଙ୍କର ମଳ ଓ ଗଛ ପତ୍ରର ପତାସତ୍ତା ଅଂଶ ମିଶିଥାଏ । ଏହା ଉପର ସ୍ତରରେ ଭାସେ । ଏହାକୁ ହ୍ୟୁମସ୍ (ଖତାର) କୁହାଯାଏ । ଯେଉଁ ମାଟିରେ ହ୍ୟୁମସ୍ ଅଧିକ ଥାଏ, ତାହା ଅଧିକ ଉର୍ବର । ଏଥିରେ ପତାସତ୍ତା ଅଂଶ ମିଶିଥିବାରୁ ଏହା ଉର୍ବର ଓ ପଚୁମାଟି ଶ୍ରେଣୀର । ଗଛ ବଢ଼ିବା ପାଇଁ ଏହା ବିଶେଷ ଉପଯୋଗୀ ।

● ଉର୍ବର ପଚୁମାଟି ସାଧାରଣତଃ ନଳ ପଠାରେ ମିଳିଥାଏ କାହିଁକି ?

● ଆମେ ଭଲ ଫସଲ ପାଇବା ପାଇଁ ମାଟିକୁ କିପରି ଉର୍ବର କରିବା ?

● ତୁମ ଆଞ୍ଚଳରେ / ଗାଁରେ ଚାଷ କରୁଥିବା ଲୋକମାନେ ଜମିର ଉର୍ବରତା ବଢ଼ାଇବା ପାଇଁ ଜମିରେ କ'ଣ ଦିଅନ୍ତି ?

<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>

ସବୁ ଜମିର ଉର୍ବରତା ସମାନ ନୁହେଁ ବୋଲି ଆମେ ଜାଣିଲେ । ଆସ ଜାଣିବା ଜମିକୁ ଉର୍ବର କରିବାର ଆଉ କେତେକ ଉପାୟ ।

ଜମିରେ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ଫସଲ ଚାଷ କରାଯାଏ । ଫସଲ ଭଲ ହେବାପାଇଁ ଗଛ ମାଟିରୁ ଧାତବ ଲବଣ ଓ ଜଳ ଗ୍ରହଣ କରିଥାଏ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ପାଇଁ ଏହି ଲବଣ ଓ ଜଳର ଚାହିଦାରେ ତାରତମ୍ୟ ଥାଏ । ଏଥିପାଇଁ ମାଟିକୁ ପରୀକ୍ଷା କରାଯାଇ ମାଟି ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ସାର ଦିଆଯିବା ଉଚିତ ।

- ମାଟିରେ ଅଧିକ ପରିମାଣରେ ରାସାୟନିକ ସାର ପ୍ରୟୋଗ କଲେ ଜମିର ଉର୍ବରତା ନଷ୍ଟ ହୋଇଥାଏ କାହିଁକି ?
_____
- ନଈ ଅତଡ଼ା ଖାଉଥିଲେ, କ'ଣ ହୁଏ ?
_____
- ଖାଲୁଆ ଜମିରୁ ମାଟି ଧୋଇ ହୋଇଗଲେ କ'ଣ ହୁଏ ?
_____
- ବର୍ଷା ପାଣିରେ ଗାଁ ଦାଣ୍ଡ ଖୋଳି ହୋଇଯାଏ କାହିଁକି ?
_____

- ଗାଁ ଦାଣ୍ଡରେ ବୋହି ଯାଇଥିବା ବର୍ଷା ପାଣିରେ ମାଟି ଥାଏ କି ? ଏହି ମାଟି କେଉଁଠୁ ଆସିଲା ?

ଫସଲ ପାଇଁ ଦରକାର ହେଉଥିବା ମାଟିର ଉପର ସ୍ତର ଧୋଇ ହୋଇଗଲେ ଜମିର ଉର୍ବରତା କମିଯାଏ । ନଈ ଅତଡ଼ା ଖାଇଲେ, ମାଟି ଧସିଗଲେ କିମ୍ବା ପାହାଡ଼ ଉପରୁ ମାଟି ଧୋଇଗଲେ ସେ ମାଟି ଆଉ ପୂରଣ କରି ହୁଏନା । ମାଟି ଦରକାରରେ ଲାଗୁନଥିବା ଜାଗାରେ ଯାଇ ଜମେ । ତେଣୁ ମାଟିକୁ ଆମେ କ୍ଷୟ ହେବା ପାଇଁ ଦେବା ନାହିଁ ।

- କ'ଣ କଲେ ଧୋଇଯିବା ମାଟିକୁ ଅଟକାଇ ଯାଇପାରିବ, ଲେଖ ।

ଚିତ୍ର ତିନୋଟିକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟକର । ଅଧିକରୁ କମ୍ ପରିମାଣର ମାଟି କ୍ଷୟ ହେଉଥିବା ଅନୁଯାୟୀ ଚିତ୍ରଗୁଡ଼ିକ ତଳେ ଯଥାକ୍ରମେ ୧, ୨, ୩ ଲେଖ । ଏହାର କାରଣ ସମ୍ପର୍କରେ ସାଙ୍ଗମାନଙ୍କ ସହ ଆଲୋଚନା କର ।

- ତୁମ ଅଞ୍ଚଳର କେଉଁ କେଉଁ ସ୍ଥାନରୁ ମୃତ୍ତିକା କ୍ଷୟ ହେବାର ଦେଖିଛ, ଲେଖ ।
- ମୃତ୍ତିକା କ୍ଷୟ ରୋକିବା ପାଇଁ ତୁମ ଗ୍ରାମର ଲୋକମାନେ କ'ଣ କରିଛନ୍ତି, ଲେଖ ।

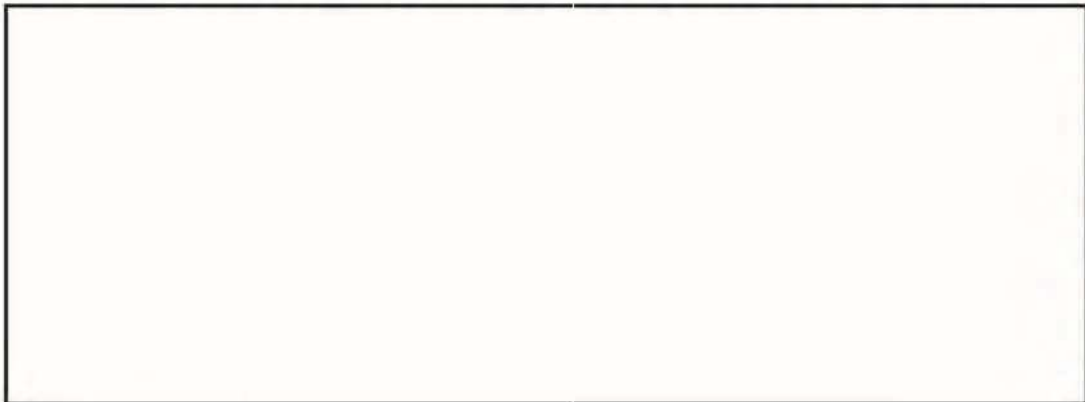
ଅଭ୍ୟାସ

୧. ମାଟି ନ ଥିଲେ କ'ଣ ହୋଇଥାନ୍ତା ?

---

୨. ନିତିଦିନିଆ ଜୀବନରେ ବ୍ୟବହାର କରୁଥିବା ମାଟି ତିଆରି ଯେ କୌଣସି ମାଟି ଜିନିଷର ଚିତ୍ର କର ।

୩. ପାର୍ଥକ୍ୟ ଲେଖ ।

କ) ଦୋରସା ମାଟି ଓ ମଟାଳ ମାଟି

ଖ) ବାଲିଆ ମାଟି ଓ ପାହାଡ଼ିଆ ଗେରୁମାଟି

୪. ହୁଏମସ୍ କ'ଣ ? ଏଥିରେ କ'ଣ ଥାଏ ?

---

୫. ବର୍ତ୍ତମାନ ଜିଆ ଋଷ ଉପରେ ଏତେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆଯାଉଛି, କାହିଁକି ?

---

୬. ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଉତ୍ତରଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ ଠିକ୍ ଉତ୍ତରଟି ବାଛି, ତା' ପାଖରେ (✓) ଚିହ୍ନ ଦିଅ ।

କ) କେଉଁ ପ୍ରକାରର ମାଟିରେ ଫସଲ ଭଲ ବଢ଼େ ?

(୧) ପତୁମାଟି   (୨) ବାଲିଆମାଟି   (୩) ଦୋରସାମାଟି   (୪) ମଟାଳ ମାଟି

ଖ) ମାଟିର ଉର୍ବରତା ଅନୁସାରେ କେଉଁ ସଜ୍ଜାକରଣଟି ଠିକ୍ ?

(୧) ପତୁ, ମଟାଳ, ଦୋରସା   (୨) ପତୁ, ଦୋରସା, ମଟାଳ

(୩) ପତୁ, ବାଲିଆ, ଦୋରସା   (୪) ପତୁ, ବାଲିଆ, ମଟାଳ

୭. (କ) ମୃତ୍ତିକା କ୍ଷୟ ହେବାର ତିନୋଟି କାରଣ ଲେଖ ।

(ଖ) ମୃତ୍ତିକା କ୍ଷୟ ରୋକିବା ପାଇଁ ତିନୋଟି ଉପାୟ ଲେଖ ।

ତୁମ ପାଇଁ କାମ -

- ତୁମ ଅଂଚଳରେ ମିଳୁଥିବା ମାଟିକୁ ଆଣି ଶୁଖାଇ ଗୁଣ୍ଡକର ଏବଂ ଜରିରେ ଭର୍ତ୍ତିକରି ରଖ । ଜରି ତଳେ ସେହି ମାଟି ବିଷୟରେ ଲେଖ ।

ମାଟିର ନାମ	କେଉଁ ତାରିଖରେ ସଂଗ୍ରହ କଲ ?	କେଉଁ ସ୍ଥାନରୁ ?	କେଉଁ ଚାଷ କରାଯାଇଥାଏ ? / ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିଶେଷତ୍ୱ